

Anteckningar till svenska arter av fam. *Sepsididae* (*Diptera*).

Av

O. RINGDAHL.

Med 13 textfigurer.

Vid genomseende av det material av sepsider, som jag under årens lopp insamlat på olika ställen inom landet, finner jag i samlingen flera arter, som ej förut äro kända från vårt land, vilka äro värda att bekantgöra. Sedan de svenska arterna år 1919 behandlades av Wahlgren i Svensk Insektfauna ha flera skrifter över ifrågasvarande familj utkommit. Duda utgav 1925 »Monographie der Sepsiden» och samma år utkom Frey: »Zur Systematik der Diptera Haplostomata II, Fam. Sepsididae». Vid bestämning av mina samlingar har jag begagnat det förre, som behandlar samtliga släkten, och även mestadels använt dettas nomenklatur. Det senare arbetet ägnas huvudsakligen släktet *Sepsis*. Familjen ges numera en snävare omfattning än den, som förekommer i Insektfaunan, och räknar sålunda endast de 6 första släktena. Då ett par nya släkten tillkommit har jag uppgjort en bestämningstabell för släktena. Även för *Themira*-arterna har en tabell blivit behöblig. Med flera av de rätt svårbestämda *Sepsis*-arterna har jag ännu ej kommit till full klarhet, varför jag tills vidare måst avstå från en behandling av dem.

Släkttabell: ♂♂.

1. Främre och bakre basfältet sammansmälta till ett.
Pandora Hal.
— Basfälten åtskilda 2
2. Vinge med begränsad spetsfläck 3
— Vinge utan spetsfläck 4
3. Mellan- och baklår på undersidan långhåriga, framlår enkla.
Sepsidinorpha Frey.
— Mellan- och baklår ej långhåriga, framlår med säregen borst- eller tandbevärning. *Sepsis* Fall.
4. Humeralborst saknas eller hos *Pseudonemopoda* mycket kort 5
— Humeralborst finnes 9

5. Skutell med 4 starka borst, ocellar-, postvertikal och yttre vertikalborst saknas, framtarsens 2. och 3. led mycket starkt utvidgade. *Protothemira* Duda
— Skutell endast med 2 borst, stundom vid basen med ett obetydligt sidoborst 6
6. Mellantarsen utsmyckad: 1. leden vit med utvidgad svart spets, 2. och 3. utvidgade, 2, vid basen vit. *Enicita* Westw.
— Mellantars enkel 7
7. Orbitalborst saknas, framlår med 2 rader korta, kraftiga borst av ungefär samma längd. *Pseudonemopoda* Duda.
— 1 orb., framlår utan rader av dylika borst 8
8. Bakkroppen mot spetsen vid varje sida med lång hårtofs, framlår på mitten med en stark, vid basen utvidgad, kloliknande tagg, framskenben starkt krökta. *Cheligaster* Macq.
— Bakkropp utan hårtofsar vid sidorna men med hårpensel på buken, framlår på undersidan inåt med 2 kortare taggar på mitten. *Themira* Subg. *Enicomira* Duda.
9. Yttre vertikalborst saknas. *Themira* R. D.
— Yttre v. finnes 10
10. Orbitalborst saknas eller mycket kort, framben enkla. *Nemopoda* R. D.
— 1 tydligt orb., framlår på undersidan med 2 kraftiga borst, det främre tappformigt och med rundad spets, framtibier på mitten knölformigt förtjockade. *Meroplus* Rond.

Bestämningstabell till svenska *Themira*-arter (♂♂).

1. Bakkropp mot spetsen på varje sida med lång bakåt-uppåt-riktad hårpensel eller tofs 2
— Bakkropp utan dylik tofs 7
2. Sternopleura glänsande svarta 3
— Sternopl. helt eller till stor del vitpuddrade 5
3. Bakkropp mot spetsen mycket bred, framlår mycket starkt krökta 4
— Bakkropp smal, bredast vid mitten, hårpensel mycket tunn, framlår endast svagare böjda, på undersidan inåt med två grova taggliknande utskott. *Dampf* Beck.
4. Baktibier i spetsen på utsidan med en liten borstkam och därinvid ett utåt—uppåtvängt borst, mellanlår utan frans av långa hår på undersidan. *malformans* M. et Sp.
— Baktibier utan dylika bildningar, mellanlår på undersidan med en frans av långa, fina och böjda hår. *superba* Hal.
5. Framlår på undersidan med ett membranöst, 3-fingrat utskott, baktibier på mitten vinkligt brutna. *pusilla* Zett.

- Framlår utan dylikt utskott, baktibier raka eller nästan raka 6
6. 1. framtarsleden ej längre än 2., framtibier utan borst i urgröningen nedanför utskottet, sternopleura helt vitpudrade. *putris* L.
- 1. framtarsleden mer än dubbelt så lång som 2., framtibier med 2 närställda borst, sternopleura endast i övre delen vitpudrade. *arctica* Beck.
7. Toraxrygg starkt glänsande svart, framtibier med tappformigt utskott på insidan 8
- Toraxrygg ej starkt glänsande svart, framtibier utan utskott på insidan 9
8. Basalborstet på framlårens insida svagt, hårformigt, framlår på undersidan med 2 raka, taggliknande borst. *lucida* Staeg.
- Basalborstet mycket långt, framlårens undersida närmare basen med ett taggformigt utskott, framför detta 2 borst, det ena klolikt böjt. *germanica* Duda.
9. Underkinder bredare än antennerna, ben till största delen svarta, taggformiga utskottet på framlårens undersida svart. *nigricornis* Meig.
- Underkinder linjesmala, höfter, framtibier, lår vid basen och tarser delvis gula, taggformiga utskottet gult. *gracilis* Zett.

Anteckningar till en del arter.

Protothemira albitarsis Zett. — Beskrevs av Zetterstedt efter 1 ♀-ex. från Thynæs i Norge, Duda beskriver ett defekt ♂-ex. fr. Sardinien och 1 ♀ från Ungern. Frey har uppställt ett nytt släkte, *Ortalischema*, för den av honom från Arkangelsk beskrivna *Enicita rossica* ♀, som enligt sin auktor skall vara identisk med *albitarsis*. Men varken i släkt- eller artbeskrivningen nämnes något om ♂:s egendomliga framtarsleder, varför jag förmodar att åtminstone ♂ tillhör en annan art. Undertecknad har haft tillfälle granska Zetterstedts typex., som nämnt en ♀, vilket, utom vad de sekundära könskaraktärerna beträffar, överensstämmer med de bägge ♂ jag påträffat. Det av Duda beskrivna ♂-ex. tillhör utan tvivel samma art som mina ex. Denna för vår fauna nya och prydliga art har jag påträffat i 2 ♂-ex., det ena på färsk hästspilling vid Undersåker i Jämtland i boreala regionen, $\frac{3}{7}$ 1932, det andra på Gotland vid Klintehamn på blommande lind, 24 juli 1920.

Enicita annulipes Meig. — Taggen av mig, ej sällsynt, vid Häl-singborg, maj—augusti samt vid Åre och Undersåker i Jämtland.

Enligt Collin och Frey bör *Cheligaster Leachi* Meig. tillföras släktet *Enicita*.

Themira (Subg. *Enicomira* Duda) *minor* Hal. — Arten är en dubbelgångare till *lucida* och mycket lik denna. Det är en av de allmännaste *Themira*-arterna i södra Sverige, där den anträffats av mig på många ställen i Skåne, t. ex. vid Hälsingborg, Skålder-

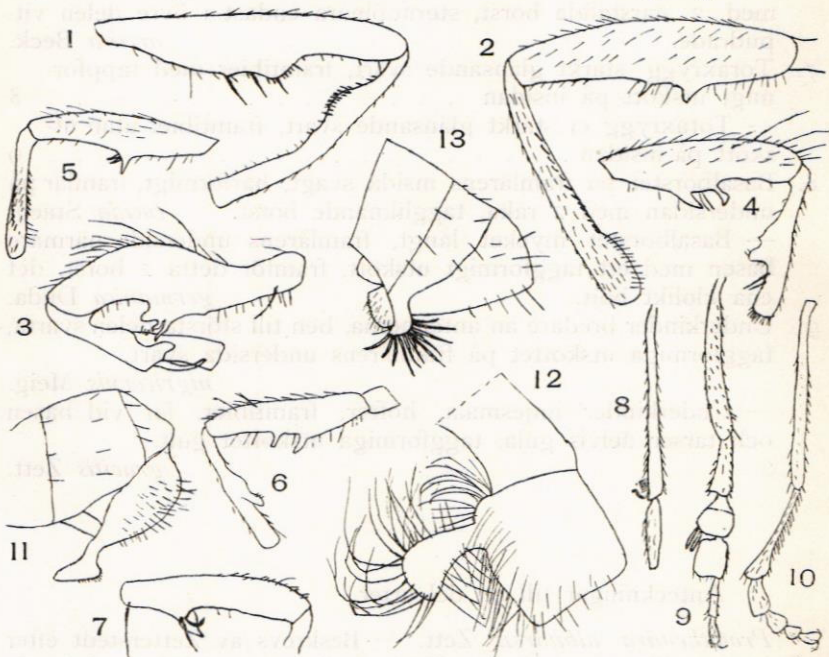


Fig. 1—13. Framlår och tibia hos: 1. *Sepsis biflexuosa*, 2. *Themira nigricornis*, 3. *T. malformans*, 4. *T. arctica*, 5. *T. gracilis*, 6. *T. dampfi*; framlår hos 7. *T. germanica*; 8. baktibia och I. tarsled hos *T. malformans*, 9. framtibia och tars hos *P. albitarsis*, 10. mellantibia och tars hos *E. annulipes*; hypopyg hos 11. *T. germanica*, 12. *P. albitarsis*, 13. *Pseudonemopoda speiseri*.

viken, Hallands ås, på Gotland vid Visby och Burgsvik; maj—oktober.

Themira (Subg. *Themira* s. str.) *lucida* Staeg. — Liksom föreg. art allm. i södra Sverige. I Skåne har jag funnit arten vid Hälsingborg, Skålderviken, Skanör och på Hallands ås; på Öland (Vickleby), Gotland (Visby) och i Jämtland (Åre) maj—aug.

Themira nigricornis Meig. — Enligt »Svensk Insektfauna» utbredd från Skåne till Ångermanland. I Skåne ej sällsynt. De flesta av mina ex. äro tagna i april även i början av månaden och bl. a. funna på avsågade trädstammar, där sav sipprat fram.

Themira gracilis Zett. — Ganska sällsynt. Funnen av förf. i norra Skåne (Söderåsen, Arkelstorp), juni—augusti. Genom jämförelse med typex. i Zetterstedts samling har jag förvissat mig om riktigheten av determinationen. Zetterstedt upptäckte arten vid Skalstugan i Jämtland.

Themira germanica Duda. — Ny för Sverige. Förf. fann arten i Råå kärr vid Hälsingborg $\frac{9}{8}$ 1915 samt i Lappland vid Gällivara $\frac{4}{8}$ 1918.

Themira Dampf Beck. — Ny för Sverige. Funnen av förf. vid sjön Tjuonajaure i norra Lappland, c:a 1000 m ö. h. $\frac{28}{7}$ 1926.

Themira arctica Beck. — Ny för Sverige. 1 ♂ funnen av förf. i regio subarctica vid Abisko $\frac{22}{7}$ 1918.

Themira (Subg. *Halidaya* Rond.) *superba* Hal. (Syn. *ciliata* Staeg.) — Funnen ej sällsynt av mig i Skåne, såsom vid Råå och Skanör samt på Gotland vid Burgsvik, juni—aug.; dessutom känd från Östergötland.

Themira pusilla Zett. — Påträffad av förf. i norra Skåne vid Åsbo Fagerhult, i Jämtland vid Enafors, i Lappland vid Gällivara samt i subarktiska regionen vid Torneträsk; augusti.

Themira malformans Mel. & Sp. — Ny för Sverige och Europa. Omnämnd förut av mig i en förteckning över dipterfaunan i Abisko Nationalpark. Funnen av förf. i ett ♂-ex. i subarktiska regionen vid Torneträsk, $\frac{9}{7}$ 1922. Arten beskrevs från Nordamerika (Hudson Bay).

Pseudonemopoda Speiseri Duda. — Ny för Sverige. — Förf. fann denna präktiga art vid Markaryd i södra Småland. Den förekom på Anthriscusflockar tillsammans med *Nemopoda cylindrica* och *pectinulata*, juli 1929. Förut känd från Westpreussen.

Sepsidimorpha pilipes v. d. Wulp. — Ny för Sverige. — Anträffad av förf. i nordvästra Skåne vid Råå, juli 1922. Den förekom på kospillning.

Sepsis biflexuosa Strobl. — Ny för Sverige — Inom släktet *Sepsis* har jag, som förut nämnts, ej kommit till full klarhet ang. vissa arter. Den här nämnda är emellertid genom framtibiernas form rätt karakteristisk. Arten är funnen av mig i Skåne vid Råå $\frac{30}{7}$ 1923 och på Gotland vid Klintehamn $\frac{20}{7}$ 1920.